

Asia: OM 27/41/2015

Mietintö ”Luottamuksellisen viestin salaisuus”

Lausunto

Lausuntonne mietinnöstä ”Luottamuksellisen viestin salaisuus”

Piraattipuolueen lausunto oikeusministeriön mietintöön luottamuksellisen viestin salaisuudesta

Oikeusministeriön mietintö luottamuksellisen viestin salaisuudesta ehdottaa perustuslain tarkistamista siten, että tavallisella lailla voitaisiin säätää "tarpeellisiksi katsottavien edellytysten täytyessä kansallisen turvallisuuden suojaamiseksi välttämättömistä rajoituksista luottamuksellisen viestin salaisuuden suojaan". Tarkemmin tiedon hankkimisen kohteena olevalle toiminnalle asetetaan väitetyksi korkea kynnyks.

Mietintö esittää mahdolliseksi uusiksi rajoitteiksi tiedon hankkimiselle vain sotilaallisen toiminnan tai sellaisen muun toiminnan, joka vakavasti uhkaa kansallista turvallisuutta. Tämän lisäksi perustuslaissa säädetään jo nykyisellään, että luottamuksellisen viestin salaisuutta voitaisiin rajoittaa myös yksilön turvallisuutta tai kotirauhaa vaarantavien rikosten torjunnassa. Rajoitteista voidaan näissä tilanteissa säätää lailla.

Piraattipuolue katsoo, että rajoituksista perusoikeuksiin, kuten viestintäsalaisuuteen, pitäisi säätää vain perustuslain säätämisyjärjestyksessä.

Kotirauhaan kohdistuvan rikoksen lisäksi käsite yksilön turvallisuuteen kohdistuva rikos pitää sisällään laajan kokonaisuuden toimia. Kun yhtälöön lisätään tällaisten rikosten torjunta, laajenevat käsitteet entisestään. Huolimatta ensisijaisesta julkisesta motiivista muuttaa luottamuksellisen viestin suojaa kansallisen turvallisuuden vuoksi, luo mietinnön esittelemä lakimuutos Suomen kansalaisille valtion taholta vakavimman uhan mitä historiamme tuntee. Mahdollisuus muuttaa perusteita luottamuksellisen viestin salaisuuden rikkomiseksi tavallisella lailla on yksiselitteisesti liian riskialtis mittaville väärinkäytölle.

Ehdotus antaa täyden mahdollisuuden massavalvonnalle. Sekä Euroopan ihmisoikeustuomioistuin (1) että EU:n tuomioistuin (2) ovat linjanneet massavalvonnan olevan laitonta ja loukkaavan ihmisten yksityisyyden suojaa internetissä. Perustuslakiin kirjattavien muutosten ei tule antaa mahdollisuutta massavalvontaan.

Piraattipuolue katsoo, ettei ole kuitenkaan mielekästä kirjata erillistä massavalvonnan kieltoa perustuslakiin, koska se voidaan pääsääntöisesti kiertää semanttisin keinoin.

Mietintö toteaa: "..säännöksessä tarkoitettu tiedonhankinta voisi koskea myös toimintaa, joka jatkuessaan saattaisi vaarantaa kansallista turvallisuutta. Tiedon hankintaa ei ole rajoitettu ajallisesti, sillä kansallista turvallisuutta vakavasti uhkaavaa toimintaa on usein tarpeen seurata pitkäjänteisesti ja systemaattisesti."

Kansallisen turvallisuuden määrittely yli vakavan uhan, kuten järjestäytynyt rikollistoiminta (ml. terrorismi) tai sota, on hyvin epämääräinen. Mahdollinen kansallisen turvallisuuden vaarantaminen voi tulkitsijasta riipuen kattaa lähes mitä tahansa. Kansallista turvallisuutta käytetään poliittisessa retoriikassa usein laveasti ja sillä tarkoitetaan tarvittaessa niin kansanterveydellisiä kuin taloudellisiakin uhkia. Näiden, eritoten taloudellisten uhkien määrittely on väistämättä altis vaihtuville tulkinnoille hallituskokoonpanojen vaihtuessa. Tämän tulkitsemisen jättäminen avonaiseksi hallitukselle, niin nykyiselle kuin tuleville, muodostaa valtion puolelta erittäin vakavan uhan kansalaisen yksityisyydelle, turvallisuudelle ja vapaudelle, pahimmillaan pelkän poliittisen ideologian ja sen mukaisen toiminnan perusteella.

Piraattipuolue katsoo myös, että ajallisesti rajaamattomalle valvonnalle ei ole perusteita. Lupa tiedonhankintaan pitäisi hankkia aina määritellylle ajalle, jota voidaan tarvittaessa pidentää.

Jos pykälän mukaisia pakkokeinoja käytetään, niistä täytyy aina ilmoittaa määrätyn ajan kuluttua toiminnan kohteelle. Näin varmistetaan toiminnan seuranta.

Piraattipuolueen tarkoituksena ei ole maalata mörköjä, saati edes käyttää kaltevan pinnan argumentaatiota. Tarkoituksena on muistuttaa demokraattisen järjestelmämme herkkyydestä. Äänestysprosentin laskiessa ilmenee todennäköisemmin yhä voimakkaampia poliittisia ääri-ilmiöitä. Historiasta ei tarvitse oppia kuin kerran.

1) Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen päätös 4.12.2015 <http://fra.europa.eu/en/caselaw-reference/ecthr-application-no-4714306-judgment>

2) Euroopan unionin tuomioistuimen päätös 8.4.2014
<http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2014-04/cp140054en.pdf>

Jonna Purojärvi

Puheenjohtaja

Piraattipuolue r.p.

Olli Markkanen

Tiedottaja

Piraattipuolue r.p.

Purojärvi Jonna
Piraattipuolue r.p.